Raaputusarpojen lahjaksi antamisen mahdollistaminen

Veikkaus Oy

VEIKKAUS

Taustaa

- Voimassa olevassa arpajaislaissa (1047/2001) säädetään rahapelaamisen pakollisesta tunnistautumisesta.
- Lainsäädännöllä mahdollistettiin pelaamisen täystunnistautumisen toteuttaminen, joka on ollut keskeinen osa yhtiön vastuullisen pelaamisen ekosysteemin rakentamista.
- Veikkauksen tuotteet olivat laajasti pakollisen tunnistautumisen piirissä jo ennen lainsäädännön voimaantuloa.
- Kuponkipelien täystunnistautuminen toteutettiin siirtymäajan jälkeen vuonna 2023 ja raaputusarvat siirtyivät viimeisenä tuoteryhmänä pakollisen tunnistautumisen piiriin vuoden 2024 alusta.
- Yhtiö lähti siitä oletuksesta, että lainsäätäjän tarkoituksena ei ollut estää arpojen lahjaksi antamista ja raaputusarpoja voitaisiin myös tunnistautumisen käyttöönoton jälkeen antaa lahjaksi.
- Poliisihallitus linjasi, että rahapelin ostajan ja rahapelivoiton lunastajan tulee olla sama luonnollinen henkilö.
- Lahjaksi antamisen kielto perustuu Poliisihallituksen tulkintaan voimassa olevasta arpajaislaista. Poliisihallituksen tulkinta on vahvistettu lausunnossa (POL-2023-22601). Poliisihallituksen tulkinta suorana lainauksena:
    - *Poliisihallitus katsoo, että pakollisen tunnistautumisen käytännön toteutuksessa on huomioitava, että pelaaja tunnistautuu sekä rahapeliä ostaessa että voittoa lunastaessa. Rahapelaaminen on henkilökohtaista ja rahapelin ostajan ja rahapelivoiton lunastajan tulee olla sama luonnollinen henkilö.*

Lahjaksi antamisen kiellon vaikutuksista

- Arpojen lahjaksi antaminen on ollut suosittu ja pitkä perinne niin Suomessa kuin maailmallakin, erityisesti joulun aikaan.
- Kielto on ollut vahvasti ristiriidassa kansalaisten oikeustajun kanssa.
- Kielto on aiheuttanut erittäin paljon kielteistä asiakaspalautetta Veikkaukselle.
- Aihetta on käsitelty mm. seuraavissa:
  - https://www.veikkaus.fi/fi/yritys#!/article/tiedotteet/pelit/2024/19_suositun-joululahjaperinteen-katkeaminen-harmittaa-suomalaisia
  - Yle: “Tänä jouluna harva antaa raaputusarpoja lahjaksi, koska laki estää saajaa hakemasta voittoaan”
  - https://yle.fi/a/74-20131991
  - MTV Uutiset: “Muista joululahjaostoksilla: Tätä tuotetta ei enää voi ostaa lahjaksi”
  - https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/muista-joululahjaostoksilla-tata-tuotetta-ei-enaa-voi-ostaa-lahjaksi/9058138

Ratkaisuehdotus raaputusarpojen lahjaksi antamisen mahdollistamiseksi

Tavoitetila: lahjaksi antaminen mahdollistetaan nykyisen arpajaislain nojalla ennen 2027 ja uuden rahapelilain nojalla 2027 alkaen

- Sekä arvan lahjaksi antava että lahjaksi saava henkilö ovat Veikkauksen rekisteröityneitä asiakkaita. Lahjan antaja tunnistautuu ostaessaan arvan ja lahjan saaja puolestaan tunnistautuu lunastaessaan arvan mahdollisesti sisältävän voiton.
- Tämän mahdollistava muutos vaatii tarkennuksia sekä nykyiseen arpajaislakiin että tulevaan rahapelilakiin (ks. seuraava sivu).
- Veikkauksen näkemyksen mukaan tämä on myös ollut eduskunnan tahtotila arpajaislain pakollista tunnistautumista säädettäessä.
- Veikkaus suunnitteli tähän vaihtoehtoon perustuvaa toteutusta ennen raaputusarpojen tuloa tunnistautumisen piiriin vuonna 2024. Veikkauksen toteutussuunnitelma:
    - **Arvan ostaminen**

      Arvan ostajan asiakkuus tunnistetaan, mahdolliset pelaamisen estot tarkistetaan ja vuositappiorajaa päivitetään alaspäin arvan ostamisen yhteydessä. Arpaa ei voi ostaa, jos pelaamisen esto tai vuositappioraja estää sen.
    - **Voiton lunastaminen**

      Voiton voi lunastaa myyntipaikoista ja voiton lunastamisen yhteydessä asiakkuus tunnistetaan. Jos voiton lunastaja on sama kuin arvan ostaja, vuositappiorajaa päivitetään ylöspäin. Jos voiton lunastaa joku muu kuin arvan ostaja, kenenkään vuositappiorajaa ei päivitetä, jolloin vaikutus pelirajoihin on vastuullisempi.

Tarvittavat muutokset arpajaislakiin ja rahapelilakiin

Lahjaksi antamisen mahdollistavat lisäysehdotukset punaisella tekstillä:

ARPAJAISLAKI:

14 § (22.12.2021/1284)Pelaajan rekisteröinti, tunnistautuneena pelaaminen, pelitili ja asiakkaan tunteminen

Veikkaus Oy:n on 13 c §:n 5 momentissa ja 14 c §:ssä tarkoitettujen pelaamiselle asetettujen rajoitusten toteutumisen varmistamiseksi rahapelejä toimeenpantaessa rekisteröitävä pelaaja, avattava pelaajalle pelitili ja varmistettava, että pelaaja voi pelata rahapelejä ainoastaan Veikkaus Oy:n rekisteröityneeksi pelaajaksi tunnistautuneena.
Muita kuin sähköisesti toimeenpantavia raha-arpajaisia toimeenpantaessa mahdollisen rahavoiton lunastava pelaaja voi olla eri kuin arvan ostanut pelaaja. (LISÄYS)

RAHAPELILAKI:

28 § Tunnistautuneena pelaaminen

Yksinoikeustoimiluvanhaltijan ja rahapelitoimiluvanhaltijan on varmistettava, että pelaaja voi pelata rahapelejä ainoastaan tunnistautuneena yksinoikeustoimiluvanhaltijan tai rahapelitoimiluvanhaltijan rekisteröityneeksi pelaajaksi.
Rahapika-arpajaisia toimeenpantaessa mahdollisen rahavoiton lunastava pelaaja voi olla eri kuin rahapelin ostanut pelaaja. (LISÄYS)

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä, jolla tunnistautuneena pelaaminen varmistetaan.

Muita huomioita

Verotus

- Raaputusarvan lahjaksi antamisen verotukseen Verohallinto voisi soveltaa vastaavaa tulkintaa, joka oli voimassa ennen arpojen pakollisen tunnistautumisen voimaantuloa 1.1.2024 (VH/2796/00.01.00/2023):
- **Arpalipukkeen lahjoittaminen**
  - Arpajaislain 14 §:n 1 momentin mukaista tunnistautumista ei sovelleta vielä muihin kuin sähköisesti toimeenpantaviin raha-arpajaisiin. Jos muun arpalipukkeen, kuten raaputusarvan, omistaja lahjoittaa arpalipukkeen ennen arvontaa, lahjan arvona pidetään arpalipukkeen mukaisen pelipanoksen määrää eli käytännössä arvan hankintahintaa. Jos taas arpalipuke lahjoitetaan vasta arvonnan jälkeen, lahjan arvona pidetään sitä määrää, jonka suuruisen voiton lunastamiseen arpalipuke oikeuttaa. Lahjoitus tapahtuu sillä hetkellä, kun lahjansaaja saa arpalipukkeen hallintaansa. Merkitystä ei ole sillä, missä vaiheessa lahjansaaja lunastaa voiton arpalipukkeella.

Mahdollinen lakiesityksen uudelleen notifiointitarve muutoksesta johtuen

- Yhtiö on pyytänyt Geradin partnersilta (Alkio, Pöysti, Nordström) lausunnon mahdollisesta uudelleen notifioinnin tarpeesta:
- **Johtopäätös tiivistettynä**
  - Veikkauksen ehdottamat muutokset raaputusarpoja koskevaan **sääntelyyn eivät todennäköisesti aiheuta uudelleen notifiointitarvetta Euroopan komissiolle**. Muutokset nähdään lähinnä täsmennyksinä jo ilmoitettuihin rekisteröinti- ja tunnistautumisvelvoitteisiin, **eivätkä ne lisää toimijoille uusia tai tiukempia vaatimuksia, vaan pikemminkin lieventävät niitä** sallimalla, että arvan ostaja ja voiton lunastaja voivat olla eri henkilö. Näin ollen **muutokset eivät muuta sääntelyn soveltamisalaa, tiukkuutta tai voimaantuloaikataulua siten, että ilmoitusdirektiivin 5 artiklan huomattavuuskriteeri täyttyisi.**